

Styrkelse af studerendes fagligt-socialt fællesskaber og trivsel

Inspirationskatalog til arbejdet i og omkring
videregående uddannelser

Annie Aarup Jensen, Lone Krogh & Aske Basselbjerg Stigemo
Studielivsprojektet, RUC og AAU, 2021

Indledning

I dette inspirationskatalog kan man læse om og få inspiration til, hvordan man kan arbejde med at styrke studerendes faglige fællesskaber og derigennem også at styrke studerendes trivsel.

Inspirationskataloget er et af resultaterne fra et større forskningsprojekt, Studielivsprojektet, hvor hovedinteressen er at undersøge mistrivsel og psykosociale problemer på videregående uddannelse i Danmark. Som et led heri har vi afholdt en række værksteder med partnerne i projektet, som er medarbejdere i rådgivninger og vejledninger.

Alle har deltaget som partnere i Studielivsprojektet, fordi de har lang og vidtgående erfaring i at se, forstå og handle på den store variation af kritiske situationer, som studerende oplever i relation til deres studieliv.

Projektets sigte har været, gennem kvalitative undersøgelser og litteratursøgninger, at give et nuanceret og differentieret indblik i, hvordan studielivet og deltagelsesbetingelser ser ud fra studerendes forskellige ståsteder. Helt konkret har forskerne gennemført en række interviews og besøg på valgte steder sammen med 50 studerende fra videregående uddannelser i Danmark (universiteter og university colleges).

Endvidere undersøger projektet problemstillingen i et institutionelt og organisatorisk perspektiv gennem undersøgelser af, hvordan trivsel og mistrivsel er knyttet til barrierer og muligheder i uddannelsesinstitutionerne for at studerende kan gennemføre og trives i deres studier. Der er således gennemført en række interviews og forskningsværksteder med professionelle fra rådgivninger og vejledninger, der støtter studerende i videregående uddannelse, når noget i studiet bliver vanskeligt.

I inspirationskataloget præsenteres resultaterne af dette samarbejde, herunder indsatsområder, eksperimenter og initiativer, der er blevet taget i forhold til at udvikle og styrke fællesskaber og studerendes trivsel og videreudviklet via deltagelse i forskningsværksteder, som er gennemført i forbindelse med forskningsprojektet. Nogle eksperimenter lykkedes, mens andre ikke havde den tilsigtede virkning. Samtidig udgjorde Covid 19-situationen et særligt benspænd for aktiviteterne, men det er vigtigt at understrege, at på trods af dette har alle tiltag og initiativer ført til nye erfaringer og læring for projektets deltagere. For en uddybning af resultaterne henvises der til rapporten, **"Hvis de først taber et skridt...". Rådgiveres og vejlederes perspektiver på mistrivsel blandt studerende i videregående uddannelse.**

Målgruppe

Målgruppen for kataloget er uddannelsesledere og undervisere, vejledere ved rådgivninger (studievejledere, trivselsvejledere, studenterstudievejledere mm.) samt studerende og andre, som er optaget af problematikken vedr. studerendes trivsels-vanskeligheder samt hvorledes man kan arbejde med at skabe og understøtte faglige og sociale fællesskaber/studiemiljøer, således at studerende kan opleve trivsel og tilhør. Fællesskaber skal her forstås bredt, da det sociale liv på uddannelser er dybt integreret i de faglige processer, som de studerende indgår i og oplever, eller ikke oplever at være en del af. Det vil sige, at alt, hvad der foregår i tilknytning til undervisning, gruppeprocesser over til scrabble-klubber, fælles foredrag, fredagsbarer, fag- og studenterpolitisk arbejde m.m., bidrager til læreprocesser og udvikling af faglig identitet og kultur.

Formål

Formålet med inspirationskataloget er, at de tiltag og eksperimenter, der redegøres for, skal inspirere til at interessere sig for og have fokus på studerendes fællesskaber og trivsel eller mangel på samme samt deres muligheder for at indgå i dem. Dernæst skal det inspirere til, hvordan man som professionel selv kan arbejde fokuseret med at støtte de studerende i at etablere eller indgå i fællesskaber på konstruktive måder, i stedet for alene at lade det være op til de studerende selv at finde løsninger, der kan medvirke til, at de studerende oplever bedre social og faglig trivsel og tilhør.

Megen forskning viser med al tydelighed, at social og faglig trivsel er hinandens forudsætninger for studerendes faglige udvikling, trivsel og oplevelse af tilhør. Arbejdet med at skabe et fagligt rummeligt fællesskab kan dermed siges at være en katalysator for studerendes oplevelser af tilhør og trivsel. Det kræver en opmærksomhed fra uddannelsernes side at være i dialog med de studerende om, hvad der giver et fagligt og socialt engagement mere generelt - og for den enkelte. Det gælder ikke blot for studerende, der er psykosocialt udfordret, men for alle studerende. Desværre ses uhensigtsmæssige præstationskulturer at udfordre læring for mange, men fokus på høj faglighed i uddannelsen behøver på ingen måde at være uforeneligt med stærke sociale fællesskaber. Det er en kerneopgave for uddannelserne at skabe betingelserne for de studerendes trivsel og faglige udvikling på alle niveauer i uddannelsen. Desværre er det i dag en dimension, som nemt bliver trængt i forhold til andre konkurrerende dagsordener i uddannelserne.

Et fagligt fællesskab kan være mange ting. I inspirationskataloget gives eksempler på og anvisninger til, hvordan der kan arbejdes frem mod rummelige og inkluderende faglige fællesskaber snarere end ekskluderende fællesskaber - hvorfor? Fordi inkluderende faglige fællesskaber styrker læringen for den brede studentergruppe. Alle uddannelsesaktører kan bidrage til at skabe disse betingelser (vejledere, undervisere, studieledere, studentersamfund m.m.)

Det er en udbredt misforståelse, at studerendes mistrivsel generelt skyldes faglige udfordringer. Studerendes mistrivsel hænger derimod hyppigt sammen med oplevelser af manglende muligheder for at indgå i faglige fællesskaber i en uddannelsesverden, som hyppigt kan forekomme uigennemskuelig for den enkelte. Der kan være flere grunde til denne oplevelse. Eksempelvis findes der snævre studiekulturer,

hvor tavshed og tabuer dominerer, og hvor mange studerende typisk kan føle sig forkerte, udenfor og utilstrækkelige. Sådanne kulturer kan producere eller forværre psykosociale vanskeligheder hos studerende.

Studielivsprojektet - kort fortalt

Studielivsprojektet har haft til formål at undersøge, hvordan vi forstår og handler i forhold til studerende med psykosociale vanskeligheder, der kommer til udtryk på forskellige måder i videregående uddannelse.

Gennem de seneste år er forekomsten af unge med mentale sundhedsproblemer som stress, angst og depression steget markant i Danmark og de øvrige vestlige lande. I de nordiske lande udgør mentale sundhedsproblemer pt. den største sundhedsmæssige udfordring for unge. Ikke mindst oplever mange unge at være under pres i de videregående uddannelser. Dette pres kan ses som et symptom på en generelt presset studie- og livssituation, som nogle unge har særligt vanskeligt ved at håndtere, og som medfører, at rådgivninger og vejledninger oplever en markant stigning i antallet af henvendelser af studerende med problemer og et heraf stort og øget pres på deres tilbud. Studiemæssige konsekvenser som sygemeldinger og frafald har store personlige omkostninger for de studerende og udgør samtidig en alvorlig samfundsøkonomisk udfordring, som påkalder sig flere og mere bæredygtige løsninger.

Mange studerende befinder sig i en gråzone, hvor oplevelser af vanskeligheder, pres, mistrivsel og ensomhed kan håndteres - men samtidig er i fare for at kunne udvikle sig til alvorlige tilstande, hvis ikke der sættes ind med relevant støtte. Problemerne findes såvel blandt de dygtigste og tilsyneladende mest velfungerende studerende som blandt de fagligt og socialt mere udfordrede. Nogle studerende har allerede før de indskrives på en uddannelse, diagnosticerede og SPS¹-berettigede problematikker. Andre oplever, at akutte kriser eller perioder med stress, angst eller depression opstår gennem studietiden.

Psykosociale problemer som fænomen er yderst komplekst og forbundet med vidt forskellige årsager, udtryksformer og sammenhænge, hvor de kommer til udtryk. Studielivsprojektet har ønsket at få afdækket den kompleksitet af forhold, der spiller ind i unges uddannelsesforløb og at udbrede denne viden. Projektet har forholdt sig til de studerende som aktive og på mange måder ressourcestærke deltagere, der kan indgå i samfundsmæssige fællesskaber - herunder ikke mindst de sociale og faglige fællesskaber i uddannelserne. Endvidere har ønsket været, i samarbejde med respektive miljøer på og i relation til uddannelserne, at udvikle indsatser og etablere læringsmiljøer, hvor det er muligt for studerende bedre at kunne håndtere emotionelle og psykiske udfordringer, og dermed overkomme studierne, således at de lærer også at kunne indgå i andre former for fællesskaber, eksempelvis arbejdsfællesskaber.

Studielivsprojektet er støttet af Velux Fonden, Roskilde Universitet og Aalborg Universitet samt projektets praksispartnere: studenterrådgivninger og -vejledninger fra to university colleges (VIA og Københavns Professionshøjskole), fem universiteter (Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Roskilde

Universitet og Aalborg Universitet) samt tre organisationer, der arbejder direkte eller indirekte med målgruppen (Studenterrådgivningen, Danske Studerendes Fællesråd og Bogstøtten (Fountain House)).

Hvorfor et fokus på fællesskaber?

Inden for ungdoms- og uddannelsesforskningen er det påpeget, at for alle unge/studerende er oplevelse af tilhørsforhold til faglige og sociale fællesskaber centrale for identitets- og læreprocesser. Inden for psykisk helse-forskning er det velbeskrevet, at oplevelsen af tilhørsforhold og deltagelse i positive, konstruktive fællesskaber er central for at være i trivsel, forebygge hhv. komme sig efter psykosociale problemer, herunder også alvorlige psykiske lidelser. Samtidig gælder det for begge forskningsområder, at det ofte også er netop deltagelse i fællesskaber, der kommer under pres, når unge oplever problemer. Fokus på fællesskaber fremstår således som centralt at arbejde med, og der er derfor grund til at intensivere arbejdet med at udvikle uddannelsesmiljøer og vejledningsformer, der understøtter studerendes integration i sociale og faglige fællesskaber.

Udviklingsarbejdet med rådgivninger og vejledninger

Samarbejdet med rådgivningerne og vejledningerne har foregået dels med besøg hos de respektive rådgivninger og vejledninger (feltbesøg), dels med afholdelse af tre fælles værksteder, der kort beskrives nedenfor. Det fælles mål for samarbejdet har været at finde veje til, hvordan der konkret kan iværksættes indsatser, som kan gøre en forskel for studerende og deres trivsel, og som en del af dette indsamle erfaringer fra konkrete indsatser, der kan være til inspiration for andre.

Processen omkring værkstederne har været kendetegnet ved, at forskere og repræsentanter fra rådgivningerne og vejledninger i fællesskab har udviklet fælles undersøgelsesspørgsmål, der var relevante og specificeret for de enkelte steder. Herefter er der blevet udført undersøgelser i egen praksis samt udført mindre eksperimenter og/eller indsatser i forsøget på at skabe forbedringer i praksis.

Forud for det første værksted blev deltagerne fra rådgivningerne og vejledningerne som forberedelse bedt om at skrive om en eksemplarisk problemstilling ud fra erfaringerne med deres mange møder og samtaler med studerende, der har det svært. Disse fortællinger blev distribueret til alle deltagende partnere, fulgt af mundtlige præsentationer, hvor problemstillingerne vedr. arbejdet med studerende med psykosociale vanskeligheder blev yderligere udfoldet.

På værkstedet arbejdede partnere og forskere med i fællesskab at identificere centrale problemer i fortællingerne, samt hvad der handlede om in- og eksklusioner fra fællesskaber. Til sidst udvikledes en fælles tematik for, hvad partnerne skulle undersøge i egen praksis efterfølgende.

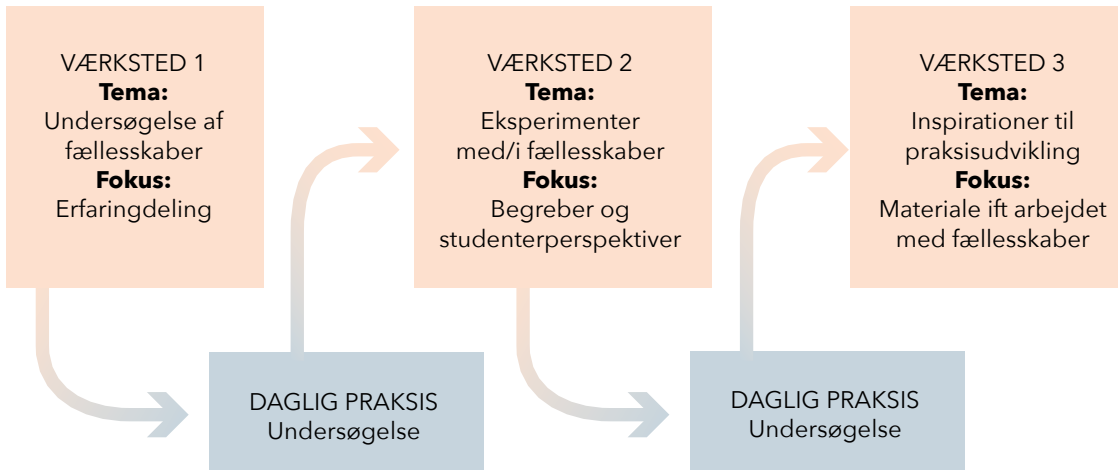
Følgende fælles spørgsmål blev udviklet:

- Hvilke fællesskaber indgår studerende i?
- Hvordan opleves forskellige fællesskaber af studerende?
- Hvad udpeges som positive træk ved/gode fællesskaber?
- Hvad udpeges som negative træk ved/problematiske fællesskaber?
- Hvilke fællesskaber skaber tilhør?

Disse spørgsmål blev grundlaget for partnernes forskellige måder at undersøge deres felt på gennem den første praksisperiode. Resultaterne herfra blev fremlagt og behandlet på værksted 2. I fællesskab blev der gennem dette værksted arbejdet frem mod, hvad der kunne være relevante eksperimenter eller indsatser for den enkelte partner at udføre i egen praksis frem til det 3. værksted.

FORLØBET I OG MELLEM VÆRKSTEDERNE

Resultaterne af denne proces og partnernes løsningsforslag præsenteres i det følgende som inspiration til videre arbejde med at understøtte studerendes fællesskaber, trivsel og oplevelser af tilhør på studiet.

Den første kortere del af kataloget viser inspirationer til, hvordan man kan arbejde med at skabe et vidensgrundlag, før man iværksætter en indsats, så man er sikker på relevansen af tiltaget. Dernæst følger den anden og længere del af kataloget, hvor konkrete indsatser og aktiviteter præsenteres til inspiration, struktureret i følgende afsnit:

- **Dagligdagsnære indsatser**
- **Flertalsmisforståelser og studietivl**
- **Fællesskaber rundt om uddannelsen**
- **Etablering og understøttelse af gruppeprocesser**

1. DEL - HVORDAN SER PROBLEMERNE UD?

Vidensgrundlag som afsæt for indsatser

Når man ønsker at iværksætte et eksperiment eller en indsats, er det grundlægende nødvendigt at etablere et fyldestgørende videnskabsmæssigt og didaktisk grundlag om målgruppen og de udfordringer og problemstillinger, som man ønsker at sætte ind overfor. Dette kan gøres på forskellige måder, enten ved at arbejde ud fra eksisterende data fra tidligere undersøgelser eller materiale, der på anden måde er tilgængeligt i systemet / institutionen, eller ved selv at iværksætte egne undersøgelser, eksempelvis gennem afholdelse af workshops og andre former for dialog-arrangementer samt gennem interview- og spørgeskemaundersøgelser.

I Studielivsprojektet sås eksempler på begge tilgange, ofte også i en kombination. I det følgende vil der blive givet eksempler på metoder til at etablere vidensgrundlag.

Én partnerinstitution, **Aalborg Universitets Studie- og trivselsvejledning**, tog afsæt i resultater og problemidentifikationer i en undersøgelse, som de tidligere havde gennemført på universitetet om frafald. Ud over de centrale indsigter fra undersøgelsen, havde de deltagende studerende i undersøgelsen formuleret en række forslag til initiativer, som efter deres mening ville kunne bidrage til afhjælpning af frafaldsrelaterede problemer. Her blev det således den eksisterende viden i institutionen, der blev bragt frem og aktualiseret gennem det planlagte eksperiment.

Roskilde Universitets Særlig vejledning ønskede at iværksætte en undersøgelse, der kunne give indblik i hvilke fællesskaber, de studerende oplever i deres hverdag - på og uden for RUC - herunder hvilke faktorer, de oplever som fremmede hhv. som hæmmende for deres trivsel. Undersøgelsen skulle foregå i forbindelse med vejledningens samtaler med de studerende, og der blev til det formål indført i vejledningens samtalekabelon et samtalefelt om fællesskaber for at høre, hvilke fællesskaber der henholdsvis fremmer og hæmmer det ønskelige.

Danmarks Tekniske Universitets Studievejledning ønskede at udvikle en ny model for introduktion af nye studerende, hvor der var mere fokus på trivsel og etablering af fællesskaber. Som en del af udviklingen af den nye model, var man interesseret i at undersøge, hvordan studerende oplever fællesskaber. Der blev udviklet et spørgeskema, som kunne udfyldes efter samtaler med studerende, som har det svært. Følgende komponenter skulle indgå i spørgeskemaet: Uddannelsestype, Uddannelsesretning, Hvor langt i uddannelsen, den studerende er (start, midt, slut), Hvad den studerende fortæller, Hvad vejlederen kommer til at tænke på. Dette ville kunne give nogle inputs om betydningen af sociale fællesskaber.

En anden partner, **Studenterrådgivningen**, havde som afsæt for målrettede og skræddersyede indsatser i forhold til specifikke uddannelser baseret sit arbejde på indsamling og dybtgående analyse af eksisterende data om uddannelsen i form af rapporter, forskning, undersøgelser, statistik om frafald, gennemførelse, studiemiljø. Med dette fik de etableret et vidensgrundlag om, hvad der generelt er på spil blandt studerende. Denne afdækning blev suppleret med workshops med udvalgte uddannelser med deltagelse af studerende, undervisere, studieledere og studievejledere. Det samlede koncept betegnes 'Studietjek'. Formålet var at få etableret et så nuanceret billede som muligt af forhold omkring uddannelsen og dens studiemiljø. Metoden var her centreret om dialoger om deltagernes oplevelser vedr. miljø, socialt og fagligt tilhør. Gennem analyse af eksisterende data og data fra workshops

og input vedrørende de konkrete greb, der blev italesat der, kunne der efterfølgende oplistes en række relevante indsatser på specifikke uddannelser, der helt konkret kan medvirke til at øge trivslen og skabe sunde miljøer for de studerende.

På VIA University College ønskede man at undersøge de studerendes perspektiver på udfordringerne ved studerendes fællesskaber, når uddannelserne (også) foregår i online studiemiljøer. Forud for denne undersøgelse var der tidligere blevet arbejdet med undersøgelser og tiltag i forhold til studerendes fællesskaber. Fokus denne gang var på at undersøge fælleskab og trivsel i online studieliv og i forlængelse heraf undersøge, hvilke nye praksisser, der kunne udvikles i relation til dette. Undersøgelsen foregik som tre fokusgruppeinterviews med pædagog- og socialrådgiverstuderende, som blev transskriberet og analyseret. På den baggrund blev der fundet mønstre og temaer, der inspirerede til nye handlemuligheder i online studie-fællesskaber.

Københavns Professionshøjskole arbejdede ud fra en formodning om, at studerende, som er aktive i fællesskaber i deres uddannelse trives bedre, og at man med den viden kan målrette og igangsætte nye initiativer, der kan styrke de studerendes trivsel og inkludere flere i de social- faglige fællesskaber, der ligger uden for undervisningssituationen. Man ønskede derfor at undersøge trivsel ud fra et studenterperspektiv ved at undersøge eksisterende fællesskaber, der fungerer. Studerende, der deltager i studenterfaglige eller sociale fællesskaber i deres uddannelse blev i fokusgrupper interviewet ud fra følgende temaer:

- Hvilke fortællinger om studiefællesskaber har de studerende, som vi kan lære af?
- Hvordan styrkes de eksisterende fællesskaber?
- Kan vi få Inspiration til samarbejde og evt. etablere nye fællesskaber?

Mere specifikt blev der spurgt ind til følgende:

- Hvilke forskellige gode fællesskaber findes på uddannelserne?
- Hvem deltager i fællesskaberne?
- Hvem deltager ikke i fællesskaberne?
- Hvilke ideer kan vi arbejde videre med evt. søsætte?
- Hvordan kan studievejledningen samarbejde/bidrage fremadrettet?
- Er der andre vigtige dimensioner til studiemiljø og trivsel, som vi ikke har været omkring?

Københavns Universitets Studievejledning ønskede at arbejde på at styrke dannelsen af studiegrupper ud fra de studerendes udtalte ønsker om hjælp hertil. De studerende havde klart givet udtryk for, at det er svært ikke at være en del af en studiegruppe. Herudover ønskede de studerende hjælp til at organisere sociale fællesskaber, der skulle medvirke til at skabe kontinuitet og flere holdepunkter gennem studiet i form af en fast holdstruktur og faste læsegrupper.

Der blev derfor gennemført interviews med facilitatorer og planlæggere af studiegrupper på to forskellige uddannelser. Man interviewede dels en kursusleder og en tovholder på faciliteringen af obligatoriske studiegrupper på én uddannelse, dels en projektleder på en anden uddannelse om uddannelsernes praksis ved gruppedannelse.

Aarhus Universitets Studievejledning ønskede at få et billede af, hvorvidt fællesskaber er noget, som SPS-studerende oplever som en central udfordring i studie-sammenhænge, herunder hvor udbredt det er i SPS-forløb på Aarhus Universitet at

arbejde med støtte/sparring ift. fællesskaber, fra mere formelle sammenhænge som f.eks. undervisning og projektgrupper og til mere uformelle sammenhænge som læsemakker, fredagsbarer m.fl., som et af de centrale fokuspunkter i SPS'en. Undersøgelsen skulle foregå ved systematisk at spørge SPS-studerende (og evt. mentor) om dette i forbindelse med evalueringen af deres SPS-forløb.

Bogstøtten yder studiestøtte til studerende dels i form af tilbud om deltagelse i et åbent fællesskab, dels i form af individuel vejledning. Man har allerede viden om, hvor mange der kommer i Bogstøtten og hvor mange studerende, der bliver færdige med deres uddannelse, men mangler viden om, hvordan de studerende oplever kombinationen af individuel vejledning og peer-to-peer fællesskab.

Man ønskede derfor at undersøge, hvordan de studerende oplever kombinationen af individuel vejledning og peer-to-peer fællesskaber. Man valgte at gøre dette gennem et spørgeskema, som de studerende frivilligt kunne udfylde i forbindelse med færdiggørelse og aflevering af speciale, da målgruppen for undersøgelsen var de færdiguddannede. Spørgeskemaet var udformet med henblik på at generere kvalitative data, og informanterne blev her bedt om at reflektere over deres tid i Bogstøtten, og specifikt, hvordan de oplevede kombinationen af peer-to-peer fællesskab og individuel vejledning. De blev endvidere bedt om at karakterisere fællesskabet i Bogstøtten. Som en del af undersøgelsen sendte man et spørgeskema, hver gang nogen blev færdige, og pointerede vigtigheden af at udfylde det og var ret insisterende i forhold til aflevering. Besvarelserne blev derpå systematiseret tematisk.

I boksen beskrives nogle anbefalinger til, hvordan man kan få etableret en vidensgrundlag forud for beslutning om og gennemførelse af indsatser.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER - ANBEFALINGER

- Start med at udvikle et nysgerrigt 'mindset' på jeres egen praksis - ved at spørge ind til, hvilke centrale problemer, I typisk møder i jeres daglige arbejde med de studerende, hvad problemerne skyldes - og hvad man evt. kunne gøre ved det
- Herefter kan I påbegynde at undersøge nærmere problemernes karakter og omfang, og hvem de er et problem for
- Få adgang til de studerendes formuleringer og forståelser af, hvad der er et problem, og hvilke løsninger de peger på
- Undersøg om der i uddannelsesinstitutionen er eksisterende undersøgelser, der peger på relevante indsatsområder og/eller løsninger
- Lav små, overkommelige undersøgelser i egen praksis, f.eks. ved at inkludere relevante spørgsmål i eller i relation til de eksisterende rutiner og brug af skabeloner i samtalen med de studerende
- Hvad angår vejledninger ved uddannelserne - indhent viden hos uddannelses-koordinatorer og studienævn om fælles løsning af problemer og initiativer

2. DEL - KONKRETE INDSATSER TIL AT STYRKE DET FAGLIGE FÆLLESSKAB

Dagligdagsnære indsatser

Når fokus er på at arbejde med generel kulturopbygning på uddannelser med særlig fokus på fællesskabsbyggende indsatser, som ikke er snævert forbundet med bestemte faglige grupper (projektgrupper, studiegrupper o.l.), kan man arbejde med forskellige former for større og mindre tiltag, der kan have afgørende betydning for studiekulturen og de studerendes adfærd og trivsel i det daglige.

På VIA University College er erfaringen, at *selv små indsatser kan gøre en forskel*. Et eksempel på en sådan indsats er forsøg på udviklingen af en 'kærlig Emma Gad'-adfærd som grundlag for god takt og tone på uddannelserne.

DEN 'KÆRLIGE EMMA GAD'

Grundprincipperne i en sådan adfærd er følgende:

- Hilse på hinanden, når man kommer om morgenen, give et smil, når man siger godmorgen. Oplevelsen af at der er nogen, der bliver glade for at se én
- Invitere ind i fællesskaber i pauserne. F.eks. se sig tilbage i lokalet, når man går til frokost for at se, om der sidder nogen tilbage, som måske gerne vil inviteres med

At praktisere god takt og tone samt faglige fællesskaber blev især presserende, da Corona-restriktioner ramte uddannelserne, og der blev indført online undervisning, hvilket betød, at studiefællesskaber og fællesskaber i det hele taget blev udfordret. Man blev især opmærksom på betydningen af følgende forhold for at understøtte det gode faglige fællesskab

DEN 'KÆRLIGE EMMA GAD' ONLINE

- At undervisere faciliterer fællesskaber med udgangspunkt i det faglige
- At det er vigtigt at opleve, at man bliver set, hørt og anerkendt af både medstuderende og undervisere
- At der er plads til humor
- At der er plads til forskellige typer af fællesskaber

Situationen med megen online-undervisning gjorde det tydeligt, at det var vigtigt at anerkende:

- Behovet for 'online etikette' for at modvirke 'muren' i form af stilhed, sorte skærme og passivitet
- Behovet for også at mødes fysisk

På **Roskilde Universitet** har Særlig Vejledning, Studenterrådet og Studielivsprojektet i fællesskab iværksat en trivselsindsats, der samtidig har et kulturopbyggende sigte. Indsatsen kaldes **'Cool to Care'**, og har til formål at skabe anledninger til og kultur for studerende at tale med hinanden om studielivet – også når det er vanskeligt, og også på tværs af forskellige grupper på universitetet.

'COOL TO CARE'

Indsatsen består af fire elementer:

- Studielivsambassadører (studerende og medarbejdere) påtager sig at rejse studiemiljø- og trivselsdebatter nedefra, dér hvor de kommer, og dér hvor de synes, at det er vigtigt
- Der anvendes 'postkort' med refleksionsspørgsmål som anledning til at skabe dialog om det gode studieliv
- Etablering af samtalsaloner, dvs. faciliterede samtaler i mindre grupper, om studieliv
- Dialogmøder mellem medarbejdere og studerende om studieliv og -trivsel med henblik på at drøfte tendenser og initiativer, tiltag eller forandringer

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER - ANBEFALINGER

- Alle (undervisere, vejledere, ledere, (med)studerende) må forstå sig selv som ansvarlige for at være aktive medskabere af et studiemiljø og en studiekultur, der er imødekommende og inkluderende
- Undervisere og vejledere må være parate til at gå forrest ift. at skabe gode rammer for dialog og facilitering af fællesskaber
- Fokus på almindelig høflig adfærd, etikette og sociale omgangsformer er et godt udgangspunkt
- Trivsel er et tema, der kontinuerligt skal italesættes og undersøges i den konkrete kontekst – i forskellige formater og af forskellige aktører mhp. at indfange og forebygge evt. problemer

Flertalsmisforståelser og studietvivi

Studenterrådgivningen har i samarbejde med en række videregående uddannelser arbejdet med konceptet 'Studietjek', hvor Studenterrådgivningen sammen med den enkelte uddannelse har afholdt seminarer og workshops med deltagelse af relevante parter (undervisere, studerende) eller udelukkende studerende. Gennem samtaler er udfordringer i det lokale studiemiljø blevet undersøgt, hvorved viden om og fælles forståelse af psykosociale processer, der udspiller sig hos og mellem de involverede studerende er kommet frem. Fremtrædende i dette arbejde har været at undersøge, i hvilket omfang, der eksisterer 'nulføjlskulturer' og 'flertalsmisforståelser', der er dominerende og som dermed kan blokere for opbyggelige studentfællesskaber, hvor der er plads til diversitet, herunder studerende, som oplever udfordringer med trivsel.

Eksempler på 'flertalsmisforståelser' er:

"Mine medstuderende har let ved at forstå komplekse teorier og spørger aldrig om hjælp"

"Dygtige studerende får altid topkarakterer"

"De andre har let ved at få venner og føler sig aldrig ensomme"

"De andre er altid socialt aktive og fulde af overskud - også selvom de har travlt på studiet"

Konsekvensen af sådanne opfattelser hos studerende kan føre til facadespil, og til at man ikke vil vise usikkerhed og lave fejl.

Studenterrådgivningen og Danmarks Tekniske Universitet har eksperimenteret med at indføre Mindset-interventioner for nystartede studerende.

Problemet er, at mange studerende oplever forskellige former for usikkerheder, når de starter på et nyt studium, og typisk vil stille sig spørgsmålet, "passer jeg ind her?". Spørgsmålet kan skyldes, at den studerende oplever at have særlige udfordringer, f.eks. sociale, psykosociale eller problemer med generelt at håndtere den nye situation med studiestart, eller føler sig usikre i forhold til studievalg.

Formålet med Mindset-interventioner har været at understøtte studerende i deres afklaringsproces i forhold til deres tvivl og spørgsmål.

Denne indsats er ikke rettet mod enkelte studerende. Derimod er der en forventning om, at alle studerende på et hold medvirker. Dermed undgås det, at enkeltstuderende eksponeres.

MINDSET-INTERVENTIONEN BESTÅR AF TRE TRIN:

1. De studerende ser studie-relevante videoer med studerende fra ældre årgange, som selv har oplevet udfordringer med at være studerende, og det bliver fremhævet, at det er normalt, og at det ofte er forbigående
2. Herefter reflekterer den enkelte studerende individuelt
3. Afslutningsvis laver de studerende individuelt en opgave, hvor de kommer med forslag til, hvordan de kommer videre

Den enkelte studerende har således mulighed for, gennem disse forskellige tiltag at få afmystificeret forestillingerne om det at være en 'rigtig' studerende, og dermed også blive klogere på typiske 'flertalsmisforståelser' om, hvordan andre studerende har det og oplever studielivet. Samtidig kan der udvikles en forståelse af, at det grundlæggende er et fælles anliggende for alle, når de starter på en uddannelse at opleve, at det er udfordrende, og at alle skal sætte sig ind i nye rammer, regler og kulturelle koder.

INDHØSTEDE ERFARINGER MED AFHOLDELSE AF SEMINARER OG WORKSHOPS MED DELTAGELSE AF RELEVANTE PARTER

(STUDERENDE, UNDERVISERE, STUDIEVEJLEDERE M.M.)

- Dialog og små fokuserede ændringer kan gøre en forskel med henblik på at korrigere flertalsmisforståelser
- En styrket dialog med undervisere og tutorer er vigtig i arbejdet med at skabe sunde studiefællesskaber, hvor der er synlighed omkring normer og værdier i forhold til at forebygge flertalsmisforståelser blandt studerende og dermed forebygge mistro
- Timing af sådanne tiltag er vigtig. Eksempelvis kan det være hensigtsmæssigt at tage dem i forbindelse med studiestart, semesterstart eller andre overgange og eksamener, dvs. være klar, når der er noget specielt på færde for de studerende

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER - ANBEFALINGER

- Vær opmærksom på 'flertalsmisforståelser' - og forsøg at 'afmontere' dem gennem dialog mellem eksempelvis undervisere (VIP) og studerende
- Vær opmærksom på, at 'flertalsmisforståelser' ikke alene forekommer ved studiestarten, men hele vejen gennem et studieforløb. Vær derfor opmærksom på, hvordan man skriver om uddannelser, og hvordan man taler om uddannelser og dét at være den såkaldt "rigtige studerende"
- Studiestart og semesterstart kan være relevante tidspunkter at tematisere det
- Tematisering og dialog om det kan eksempelvis ske med tiltag som visning af små film om studieliv og studerendes oplevelser, som afsæt for dialoger om forventninger til studieliv og studerende
- Anvend f.eks. Cool to Care-elementer, postkort o.lign. som facilitator for dialog om god adfærd i forhold til medstuderende og oplevelser af sig selv som studerende

Fællesskaber rundt om uddannelsen

På professionsuddannelserne er der typisk mange studenterrettede aktiviteter såsom fredagsbarer, faglige udvalg, strikkeklubber, mandeklubber, fællesspisning, optagelsesritualer m.m. Der er tale om fællesskaber, der ikke er direkte koblet til holdet, studiegruppen, projektgruppen, og hvor den studerendes udvikling af faglig identitet og tilhør kan styrkes og videreudvikles.

På **Københavns Professionshøjskole** har man gjort en indsats for at styrke eksisterende studenterfaglige og sociale fællesskaber, - og i tilknytning hertil understøtte de studerende i at udvikle nye fællesskaber. I den sammenhæng opdagede man, at uddannelserne adskiller sig en del i forhold til tradition for monofaglige fællesskaber eller tværfaglige fællesskaber, meget afhængig af typen af uddannelse. Ligeledes er der stor variation i, hvordan de studerende oplever deres professionsidentitet og uddannelsesidentitet - også afhængig af uddannelsestype og -størrelse. Det er m.a.o. vigtige parametre at være opmærksomme på, når tiltag på de enkelte uddannelser etableres.

I forbindelse med initiativet har man erfaret, at det især er vigtigt at gøre en særlig indsats for at få fat i nye studerende, der kan have svært ved at tyde koderne omkring de faglige og sociale fællesskaber. Eksempelvis kan studerende, der i forvejen er aktive i disse sammenhænge, forvente, at nye studerende blot ved at blive inviteret kan indtræde i dem og med det samme aflæse de sociale koder. Ikke overraskende har dette vist sig langt fra at være tilfældet. Problemer med afkodning kan blandt andet give sig udslag i en usikkerhed over for arrangementer såsom, hvem er målgruppen, og hvornår er man berettiget medlem?

FÆLLESSKABER FUNGERER BEDRE, NÅR

- Der er opmærksomhed på, at der skal være tid og muligheder for at 'fællesskabs-koder' ekspliciteres, gøres fælles og tales om
- Engagerede undervisere bakker op om socialfaglige aktiviteter
- Når studerende oplever, at uddannelserne tydeligt anerkender, roser, støtter økonomisk, belønner og kommunikativt bakker op om studenterfaglige og sociale aktiviteter, for at de studerende forbliver engagerede og motiverede for at yde en frivillig indsats på studiet

ET SÆRLIGT OPMÆRKSOMHEDSPUNKT

I relation til professionsuddannelser med mange klinik/praktikperioder kan det være svært for studerende at vedligeholde fællesskaberne i de perioder. Perioden opfattes ofte af de studerende som en isoleret periode med fokus på at etablere andre relationer og professionsfællesskaber i klinikken/praktikken.

I **Roskilde Universitets Særlig Vejledning** blev der arbejdet på at etablere samarbejde med en allerede eksisterende mentorordning, *Reality Bites*, der især har fokus på 1. semester. Reality Bites tilbyder et andet fællesskab, hvor det centrale fokus primært er det sociale, og hvor der er rum for og er accepteret, at der tales om frustrationer i forhold til de ting, som den studerende finder svært. På den måde opleves mentor-fællesskabet anderledes end det, der eksisterer i projektgrupper og studiegrupper, hvor der især er et fagligt indhold, man skal bidrage til.

Særlig Vejledning *ønskede at integrere et mentortilbud, rettet mod* studerende med særlige behov i Reality Bites, ud fra antagelsen om, at det vil blive oplevet som mere inkluderende for disse studerende, når de bliver en del af det officielle studenterdrevne mentortilbud.

Samtidig hermed kunne studerende, som tidligere havde været tilknyttet *Særlig Vejledning*, og som oplevede et overskud, få mulighed for at tilegne sig kompetencer som mentorer ved at indtræde i rollen som mentor. Idéen var således at etablere en uddannelse til nye mentorer, bestående af studerende, der selv tidligere havde oplevet sig som særligt sårbare studerende, for dermed at etablere mentorgrupper af studerende med disse erfaringer.

UDVIKLING AF MENTORORDNING

Udviklingen af tilbuddet foregik hen over faserne

1. Udviklingsfase, herunder afdækning af målgruppe og behovsanalyse
2. Etablering af samarbejde, herunder forventningsafstemning med Reality Bites om muligt samarbejde og fordeling af ansvar og roller
3. Konkretisering af indsatsen i forhold til få planlagt og rekvireret de kommende mentorer samt afholdelse af uddannelsesdag for dem
4. Som supplement til uddannelsesdage afholdelse af sparringsmøder med mentorerne hen over semesteret, suppleret med løbende sparring ift. konkrete situationer og temaer, som opleves pressende

ERFARINGER FRA MENTORORDNINGEN

- Der ligger et stort arbejde i at finde studerende, der tidligere har oplevet sig som sårbare, og som vil påtage sig mentorrollen
- Det er vigtigt at være opmærksom på, at de mentorer, der anvendes, er studerende som virkelig har mod på opgaven, og som også vil kunne løfte den
- Tidligere erfaringer har vist, at mentorer, der har skullet varetage grupper med sårbare studerende, har fundet det udfordrende og lærerigt
- Samlet må det dog konkluderes, at studerende, der tidligere har oplevet sig selv som sårbare - og er kommet videre, har bedre muligheder for at indtage mentorrollen i f.t. nye studerende, der er udfordret psykosocialt - i kraft af deres personlige indsigt

Studiestøtten i **Bogstøtten** består af en to-strengt tilgang: dels af en understøttelse af et åbent fællesskab, som de studerende træder ind i, og hvor de kan dele erfaringer med det at være studerende og psykisk sårbar, dels af en rammesætning af studiearbejdet, hvor det at træde ind i Bogstøtten samtidig muliggør en 'stilladsering' af studielivet gennem muligheden for at blive fulgt af en vejleder, der yder procesvejledning.

Bogstøtten ønskede at undersøge effekten af disse tiltag.

UNDERSØGELSEN VISTE, AT AFGØRENDE FOR, AT INDSATSEN VIRKER ER,

- At der tages et individuelt udgangspunkt i den enkeltes problemstillinger, ønsker og behov, men at dette individuelle udgangspunkt er indlejret i en fælleskabsorienterende ramme
- Kombinationen af individuel vejledning, der ikke er fagligt orienteret, men udelukkende procesorienteret, og et peer-to-peer fællesskab, hvor man kan dele sine erfaringer og være åben om sin situation, dele erfaringer, man ellers ikke deler, har vist sig at have en stor betydning for den enkeltes recovery- og studieproces
- Etablering af arbejdsfællesskaber på tværs af studier og uddannelsesinstitutioner, hvor de studerende kan spejle sig positivt i hinanden og støtte hinanden til at komme igennem eksaminer og eget studie på egne betingelser

Danmarks Tekniske Universitets Studievejledning ønskede at gentænke deres introduktion til nye studerende, herunder studerende med særlige behov. Problemet var, at introduktionen tidligere havde foregået hen over en enkelt dag, hvor der blev givet mange informationer på én gang, som kan være vanskelige for en ny studerende at kapere og huske. Samtidig havde der ikke været fokus på studerendes trivsel. Denne ene dag blev splittet op til at foregå hen over tre dage. Formålet med den nye model var, at den information, der tidligere var blevet givet samlet på én dag, skulle brydes ned, tematiseres og fordeles over tre dage - og over en længere periode. Dermed ville de studerende komme til at se hinanden løbende, hvorved der kunne opstå bæredygtige sociale fællesskaber under café-lignende forhold.

Erfaringerne med den nye model var, at der ikke opstod fungerende fællesskaber. Ved første introduktion mødte mange studerende op, på de efterfølgende arrangementer mødte færre op, samtidig med, at det var skiftende studerende, der deltog. Den nye model gav dog mulighed for at komme i snak med studerende og få relevante informationer og viden, der fremadrettet kan betyde, at man fra DTU's side kan gøre en ekstra indsats i forhold til at sikre deltagelse og etablering af fællesskaber med de studerende.

Danmarks Tekniske Universitet vil dermed fremadrettet arbejde med at videre med at udvikle modellen, som den er tænkt - og med forsøg på at fastholde studenterdeltagelse og etablering af sociale fællesskaber i tilknytning til introduktionsdagene.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER - ANBEFALINGER

- Vær opmærksom på, at det tager tid og ressourcer at etablere netværk med studerende, der skal fungere over tid og samtidig have et socialt fagligt sigte. Nødvendiggør struktur og tovholdere.
- Vær opmærksom på, at selv studentdrevne organisationer og fællesskaber kan være vanskelige at 'gå ind i' for andre studerende
- Anerkendelse af studerendes frivillige indsatser er vigtig, også i form af midler og ressourcer
- Vær opmærksom på, hvilke tværfaglige fællesskaber der kan etableres, og som kan have betydning for studerendes trivsel
- Vær opmærksom på, hvornår individuel procesvejledning kan facilitere den studerendes progression og følelse af tilhør

Etablering og understøttelse af gruppeprocesser

Såvel i starten af en uddannelse som senere i studieforløbet kan der være behov for tiltag, der understøtter etableringen af studiegrupper, og som kan medvirke til, at studerende oplever kontinuitet, sammenhæng og tilhør i studielivet.

Gruppedannelser kan foregå på mange måder og ses indimellem at føre til nogle ubehagelige eksklusionsprocesser. I Studielivsprojektet er eksempler på sådanne eksklusionsprocesser blevet tydelige. Derfor er det vigtigt, at undervisere/vejledere er bevidste om, at disse eksklusionsprocesser forekommer, især når det alene er overladt til de studerende selv at organisere dem - således at de kan medvirke til at forhindre dem.

Studie- og trivselsvejledningen på **Aalborg Universitet** eksperimenterede med at give et generelt tilbud, der skulle tilgodese studerendes ønske om at blive bedre 'klædt på' til at indgå i gruppearbejde omkring deres projekter. Denne indsats var baseret på en tidligere undersøgelse, hvoraf der bl.a. fremgik studenterforslag om behov for hjælp til at udarbejde forventningsafstemning / gruppekontrakt / samarbejdskontrakt og undervisning i konflikthåndtering.

TILBUD OM HJÆLP TIL HÅNDTERING AF GRUPPEARBEJDE

Forløbet omfattede følgende tiltag:

- Videreudvikling af en webside med bl.a. PBL-redskaber i forhold til gruppearbejdet, som kan bruges af de studerende selv og i studievejledningen
- Ekstra oplæring af studiernes studenterstudievejledere med bl.a. studiestartsoplæg
- Besøg på udvalgte uddannelser ved studiestart med tilbud til alle projektgrupper om samtaler hos Studie- og trivselsvejledningen om gruppe-processer ved start af 1. semesters projekt. Idéen var her, at Studie- og trivselsvejledningen kunne være en upartisk tredjepart, der kunne hjælpe projektgrupperne med at snakke forventningsafstemning og roller mm.

ERFARINGER FRA INDSATSEN

- Logistikken i mødeplanlægningen kan være tidkrævende
- På websider og i pensum på studierne kan der stå meget godt om, hvordan man arbejder i grupper og forbedrer samarbejdet.
Men dette kan på ingen måde stå alene
- Undervisere og vejledere må understøtte processerne ved at gøre opmærksom på betydningen af det og inddrage det i arbejdet sammen med de studerende
- Det er vigtigt at være opmærksom på, hvornår på studiet og i hvilken sammenhæng det er mest relevant at tage fat i problematikken
- Det må i samarbejde med vejlederne ved studiet aftales, hvilken rolle studievejledningen kan spille i processen i forhold til de tiltag, som studiet i øvrigt gør for at styrke de studerendes adfærd og udbytte i grupperne

På **Københavns Universitets Studievejledning** var fokus på, hvilken indsats, der kunne gøres for at styrke dannelsen af studiegrupper, efter at de studerende havde bedt om hjælp til at danne studiegrupper og arrangerede sociale fællesskaber, således at det var muligt at opleve mere kontinuitet og faste holdepunkter gennem studiet (faste hold, faste læsegrupper m.m.).

En undersøgelse, som studievejledningen gennemførte, viste, at uddannelserne arbejdede med forskellige tilgange til løsning af problemstillingen, som illustreret ved to uddannelser:

UDDANNELSE 1

På den ene uddannelse blev der inden studiegruppedannelse lavet en online DISC-profil (personlighedsprofil) af de studerende. På baggrund af den arbejdede de studerende med refleksionsopgaver, dels individuelt og dels i grupper. Her reflekterede de over og satte ord på: Hvad er jeg god til, hvordan er jeg i forhold til andre i gruppen, hvad er målet med studiegruppen osv.

Erfaringer

Erfaringerne fra denne tilgang er, at der efterfølgende bliver brugt meget mindre tid på konflikthåndtering, de studerende tager læringen med sig videre på de næste semestre, og de studerende danner ofte læsegrupper på baggrund af studiegrupperne.

UDDANNELSE 2

På den anden uddannelse skete gruppedannelsen med fokus på personlig dialog, som f.eks. hvorfor er netop de her tre studerende sammen? – og med fokus på det faglige og det sociale fællesskab.

Erfaringerne fra denne tilgang er, at de studerende får større socialt netværk, de består i højere grad kurserne, og får en bedre start på studiet.

Erfaringer

- Der er meget socialt og fagligt på spil, og det er vigtigt, at der er gennemsigtighed fra studiets side i forhold til, hvorfor de studerende skal være i studiegrupper
- Det er vigtigt, at kommunikationen er klar mellem alle parter; undervisere, studerende, mentorer og instruktører, så alle er klædt godt og ens på
- Studiegrupper i løbet af især 1. studieår er centrale, hvad angår tilhørsforholdet til studiet og for at mindske risiko for ensomhed
- Endelig er faciliteringen af processen vigtig, da det ellers kan ende med, at nogle studerende ikke kommer i en studiegruppe

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER - ANBEFALINGER

- Gruppedannelsesprocesser skal organiseres, stilladseres og faciliteres af underviser/vejleder fra studiet (eller andre kompetente), og ikke overlades til de studerende alene
- Uddannelsen skal afsætte tid og ressourcer til gruppedannelse og støtte til grupperne, når der er behov for det
- Vejledere og undervisere skal være opmærksomme ift. evt. konflikter i gruppearbejde og hjælpe de studerende med at løse dem
- Ved konflikter, skal der være mulighed for at få hjælp til håndtering af vanskelighederne fra studiets side.

Konklusion

Gennem inspirationskataloget er en række initiativer til at etablere og understøtte fællesskaber med studerende ved de videregående uddannelser blevet udfoldet og eksemplificeret. Vi håber naturligvis, at de kan tjene som inspiration til andre, som ønsker at gøre en særlig indsats for etablering af velfungerende faglige og sociale fællesskaber, der kan medvirke til at forbedre studerendes trivsel og oplevelser af tilhør på et studium. I den sammenhæng er det vigtigt at fremhæve, at styrkelse af sociale og faglige fællesskaber ikke alene kommer studerende med psykosociale udfordringer til gode, men at de også samtidig understøtter studerende, der måske ikke umiddelbart oplever mistrivsel.

Det er endvidere vigtigt at fremhæve, at der ikke eksisterer 'quick fix'-løsninger og forslag til, hvordan man kan gribe arbejdet an med studenter-fællesskaber. Som nævnt indledningsvist, er det uhyre vigtigt, at man får etableret et godt vidensgrundlag om problemstillinger og faktorer, der har indflydelse på uddannelsesområdet, hvor de studerende befinder sig. Med andre ord får etableret et didaktisk grundlag forud for beslutningen om tiltag for - og med studerende; herunder, hvad er det for en uddannelse, er der særlige udfordringer knyttet til den, som man skal være opmærksom på, hvem er de studerende, hvad ved man om deres typiske udfordringer, m.m.

Erfaringer viser generelt, at det er en rigtig god idé at inddrage studerende i afdækningen og udviklingen af tiltag, der vil kunne føre til funktionelle faglige og sociale fællesskaber i - og omkring studiet.

Tak til:

Ane Tyrrestrup, Studievejleder på Pædagoguddannelsen, VIA NORD.
 Anna Forman, Studievejleder, Bogstøtten - Fountain House.
 Anne Dalvad Hansen, Studievejleder, Særlig Vejledning, RUC hhv. SPS-vejleder, KU.
 Anne Møller Eijgendaal, Studievejleder på Pædagoguddannelsen, VIA NORD.
 Anne Sofie Lerche, Pædagogisk psykologisk uddannelsesrådgiver, AU.
 Asta Trøjgaard Thogersen, Polyteknisk Forening, Danske Studerendes Fællesråd.
 Bente Wibom, Kontorchef for vejledning og Optagelse, Afdelingen for Uddannelse og Studerende, DTU.
 Caroline Borup-Jørgensen, Studievejleder, DTU.
 Charlotte Knagh Trojahn, Specialkonsulent, Studenterrådgivningen.
 Christina Busk Marnier, SPS-vejleder, Afdelingen for Uddannelse og Studerende, DTU.
 Frederik Kolind, Specialkonsulent, Studenterrådgivningen.
 Freja Dalsgaaard Olsen, AC studie- og karrierevejleder, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, KU.
 Grethe Birkekær Larsen, Studievejleder, Studievejledningen, KP.
 Hanne Franklin, Studievejleder og psykolog, Studievejledningen, KP.
 Helle Bendix, Studievejleder, Bogstøtten - Fountain House.
 Helle Lausen, Studievejleder, Særlig Vejledning, RUC, hhv. Specialkonsulent, Studenterrådgivningen.
 Jacques Kloster, Studievejleder, AAU.
 Jesper Madsen, Psykolog og specialkonsulent, Studenterrådgivningen.
 Kristine Kindtler, Studie- og karrierevejleder, SCIENCE Fakultetssekretariat, Uddannelse, KU.
 Kirstine Pedersen, Levevilkårspolitisk Næstforkvinde, Danske Studerendes Fællesråd.
 Lea Broberg Carlander, Vejledning & Optagelse, Uddannelsesservice, Fuldmægtig, KU.
 Lisbeth Revsbæk Lund, Central studievejleder, Pædagoguddannelsen Randers, VIA University College.
 Louise Frost, Næstforkvinde, medlem af forretningsudvalget, Danske Studerendes Fællesråd.
 Martin Strøm, Studievejleder, Bogstøtten - Fountain House.
 Mette Lise Spendrup, Studievejleder og SPS-vejleder, Lektor, Socialrådgiveruddannelsen i Århus, VIA University College
 Mogens Seider, Leder, Bogstøtten - Fountain House.
 Philip Jensenius, AC-studie- og karrierevejleder, RUC.
 Rikke Meldgaard Thomsen, Studievejleder, KP.
 Signe Tolstrup, Medlem af det levevilkårspolitiske udvalg og tiltrædende uddannelsespolitisk næstforkvinde, Danske Studerendes Fællesråd.
 Sisse Holm, AC-studievejleder, Rekruttering og Indskrivning, Afdeling for uddannelse og studerende, KU.
 Sofie Johanne Rasmussen, Studievejleder, Bogstøtten - Fountain House.
 Søren Fauerskov Hansen, Levevilkårspolitisk Næstformand, Danske Studerendes Fællesråd.
 Tine Berg Krogstrup, Studiemiljøkonsulent, DTU.

Hvis du ønsker at vide mere om Studielivsprojektet og få adgang til projektets publikationer og rapporter, se <https://ruc.dk/forskningsprojekt/studielivsprojektet>.